

BESZÁMOLÓ

**a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár
működéséről
(2021)**

**TERVEK
(2022)**

2021 – COVID-19

Ahogy minden ember, minden munkáltató és minden munkahely életében, úgy a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár munkatársai, fenntartója és maga az intézmény életében is immár második éve, 2021-ben is az év meghatározó élménye a COVID-19 járvány volt. Ez kihatott a gazdasági körülményekre, a munkahelyi szervezetre, és mindennapi működésre, a könyvtár szolgáltatási gyakorlatára is.

A járvány kitörését követően, 2020-ban a Pannonhalmi Főapátságban válságstáb alakult, akik rendszeresen tájékoztak az országos helyzetről és tájékoztatták az apátság munkatársait, megalkottak bizonyos szabályokat, protokollokat, meghoztak döntéseket, megtettek bizonyos óvintézkedéseket a védekezés érdekében. Mindez azért is szükséges volt, mert a Pannonhalmi Főapátságban (mint munkáltató) a nonprofit – ezek között a könyvtár -, szolgáltató és forprofit részlegeken túl egy gimnázium és diákotthon, és egy szociális otthon is működik, valamint egy élő, működő szerzetesi közösség élettere, lakóhelye is a Főapátság épületegyüttesében van.

A pandémia első hullámában

a könyvtár 2020. március 19 – május 31-ig bezárt.

Egy kollégánk tartott ügyeletet, két munkatárs home office-ban dolgozott. ***A könyvtár 2020. június 1-től nyitott újra,*** külső és belső kutatókat egyaránt fogadott, visszaállt a szokásos ügymenet

A második hullámban

2020. októbertől a kormány rendelkezése értelmében ***a nyilvános könyvtárak bezártak.*** A ***Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár nyilvános könyvtár,*** szerepel a minisztérium által vezetett nyilvános könyvtárak jegyzékén, így a rendelkezés ránk is vonatkozott. Külsős kutatókat nem fogadtunk, a házbeliek (atyák, testvérek, munkatársak) részére lehetséges volt a helyben használat, de szorgalmaztuk a távhasználatot is.

2021-re már megszületett a vakcina, azért ez az év valamivel könnyebb volt, de a remény és bizonytalanság idén is meghatározta az életünket.

A harmadik hullám alatt

2021. január 5. és május 9. között, a könyvtár ismét bezárta a kapuit a külsős kutatók, könyvtárhasználók előtt.

Februárban az Egyházi Könyvtárak Egyesülete (EKE), melynek tagja a pannonhalmi könyvtár is, csatlakozott az OSZK és az országos könyvtárszakmai szervezetek (Egyetemi Könyvtárigazgatók Kollégiuma, Informatikai és Könyvtári Szövetség, Könyvtár- és Információtudományi Társaság, Könyvtárostánárok Egyesülete, Magyar Könyvtárosok Egyesülete, Magyar Orvosi Könyvtárak Szövetsége) ***Könyvtárak és olvasók: összetartozunk*** címmel meghirdetett ***oltásregisztrációs felhívásához*** a mielőbbi nyitás érdekében.

Egy kolléga érintettsége miatt ***2021. március 8. és 21. között kértük a fenntartótól könyvtár teljes bezárását és a home office biztosítását.***

Ebben az időszakban az érintett kolléga betegszabadságon volt, két kolléga home office-ban dolgozott.

2021. május 10-én nyitottunk újra, immár a külsős kutatók előtt is a járvány alatt szokásos óvintézkedések (maszk használata, kesztyű viselése, kézfertőtlenítés,

közlekedőútvonalak kijelölése) **mellett**.

2020 októberében a második hullám utáni újra nyitáskor módosítást végeztünk a könyvtár nyitva tartásában: kutatókat és egyéb könyvtárhasználókat kedden-szerdán-csütörtökön 8-12 óráig fogadunk. A hétfőt és a pénteket belső munkákra (munkaszervezéssel kapcsolatos megbeszélések, feldolgozás, dokumentumok visszaosztása, elmélyedést kívánó kutatói és referenszkérdések megválaszolása, irodalomkutatás stb.) „védett idővé” tettük. **Ezt a nyitvatartási rendet tartottuk 2021-ben is.**

A könyvtári irodák évek óta esedékes és halogatott **felújítása** (meszelés, parkettázás, ajtók festése) **miatt 2021. július 1. és szeptember 15. között ismét zárva tartottunk.**

A járvány negyedik hulláma

előre törésével **2021. november 30-tól december 31-ig ismét bezárta a kapuit a külsős kutatók előtt.**

A könyvtár a mindenkor **bezárásról**, a távhasználatról, a mégis lehetséges szolgáltatásokról **a honlapon és levelezőlistákon tájékoztatta** a könyvtárhasználókat.

A digitalizáció előre törésével a könyvtárban a távhasználatok, ill. a digitális szolgáltatások száma a pandémiától függetlenül megnövekedett az elmúlt években. A feltételek megteremtése, a szolgáltatás minőségének a javítása folyamatos feladatunk. A járvány viszont rámutatott olyan kihívásokra és hiányosságokra, melyek – reményeink szerint – hatékonyan segítik is ezt a törekvésünket. Világossá vált, hogy mihamarabb **szükséges a könyvtár legalapvetőbb és legjellemzőbb tájékoztatási segédleteinek** pl. névtárak, kötetkatalógusok stb. **digitalizálása**, a digitális kutató és olvasószolgálat erősítése, hogy a szaktájékoztatás lehetséges legyen otthonról is, ha nem is olyan mértékben, mint helyben, a könyvtárban, ahol minden tájékoztatási segédlet a könyvtáros rendelkezésére áll.

A könyvtári munkafolyamatok közül: állománygondozás, feldolgozás, szerzeményezés, helyben használat (kutatás), kölcsönzés és könyvtárközi kölcsönzés, szaktájékoztatás, digitalizálás **többet folytatni tudtuk távmunkában is, ha nem is a megszokott mértékben és módon.**

Távmunkában végezte egy kolléga az adatbázis verifikálást-javítást-tisztítást. A kölcsönzést, könyvtárközi kölcsönzést, és részben a kutatást (helyben használat) az elektronikus dokumentum-szolgáltatás váltotta fel. A távhasználat - szaktájékoztatás és kapcsolattartás (közönségkapcsolat), bibliográfia-készítés, irodalomkutatás – e-mailben, skype-on, zoom-on, a honlap segítségével és levelezőlistákon történt, a hírközlő, informáló funkció felerősödött. A járvány ideje alatt frissült és bővült a könyvtár honlapja. Elegendő idő volt arra, hogy a könyvtár **újra gondolja a menedzsmentet, a pr és marketing tevékenységét**, az ezzel kapcsolatos tartalmait és azok közzétételét, valamint **belső és külső partner-kapcsolatait**. Lehetőség nyílt a következő évi kiállítás koncepciójának és tartalmának átgondolására, megtervezésére. Intenzívebbé vált a **digitalizált tartalom előállítása**. Mód nyílt **kutatásra, publikációk előkészítésére és megírására, készületekre - előadásokra ill. a szakirodalom tanulmányozására.**

A Könyvtár adatai:

Név: Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár

Státusza: nyilvános könyvtár, szerepel a minisztérium és a Könyvtári Intézet vezette nyilvános könyvtárak jegyzékén

Cím és postacím: 9090 Pannonhalma, Vár 1.

Telefon: +36 96 570 142

E-mail: fokonyvar@osb.hu

Honlap: <https://konyvtar.osb.hu/>

Nyitva tartás a könyvtárhasználók előtt:

*olvasó és kutatószolgálat, kölcsönzés: kedd-szerda-csütörtök: 8-12-ig
hétfő és péntek: belső munkákra, megbeszélésekre „védett idő”
szombat: zárva*

Március 21-én (Szent Benedek ünnepe) és november 11-én (Szent Márton ünnepe) zárva tartunk. A nagyobb egyházi (karácsony, húsvét) és rendi ünnepek környéki nyitva tartásról a honlapról tájékozódhatunk. Nyitva tartásunkban követjük az állami munkarendet - munkaszüneti napok, áthelyezett pihenőnapok stb.

Személyi kérdések:

A Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár igazgatója 2018. június 12-től **Ásványi Ilona**. 2021-ben *egy főállású* munkatárs **Samodai Éva** és *egy részmunkaidős* munkatárs: **Nagy Balázs** dolgozott még a könyvtárban.

Gyűjtemény:

A könyvtár **állományának nagyságáról** becsült adataink vannak. Kb. 300.000 könyv és cca. 100.000 kötet bekötött folyóirat alkotja a gyűjteményt, melynek $\frac{3}{4}$ része muzeális dokumentum.

Különgyűjteményeink: *Muzeális gyűjtemény:* kódexek, ősnymtatványok, anytikvák, RPK = Régi Pannonhalmi Könyvek, *Modern Teológiai Könyvtár (MTK)*, *R. Várkonyi Ágnes Könyvtár*, *Benedictina* I-III. (I.: nyomtatott művek, II, kéziratos hagyatékok, III. egykori bencés diákok munkái), *Jesuitica*, *Hungarica*, *Musicotheca*

A könyvtár gyűjtőköre: A Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár egyházi-szerzetesi könyvtár, más megfogalmazásban teológiai szakkönyvtár, ennek megfelelően gyűjtőköre: teológia és segédtudományai, szerzetesség – bencés szerzetesség, társadalom- és természettudományok, valamint szépirodalom szelektálva, minden bencés vonatkozású anyag.

E szigorú gyűjtőkör mentén **2021-ben 2272 db új könyvvel gyarapodott** a modern könyvállomány, ezeket vásárlás útján szereztük be, vagy ajándékként-adományként kaptuk, vagy bencés hagyatékból illetve az ún. „bencés letétből” került hozzánk. (A bencés letét, melyre 2016 óta van lehetőség, azt jelenti, hogy a szerzetesek évente 10.000 Ft értékben saját

maguk vásárolhatnak könyveket a könyvtár költségvetése terhére. Olyan, a tanári munkához kapcsolódó vagy speciális teológiai műveket, melyeket a könyvtár nem feltétlenül szerez be. Ezeket a könyveket leltárba vesszük a könyvtárban, de hosszabb időre kölcsönzésre biztosítjuk annak a bencésnek, aki beszerezte. Gyakorlatilag az egész könyvtári gyűjtemény úgyis a bencés közösség szellemi vagyona.)

46 féle folyóiratot és napilapot járatunk, ennyi lapra fizetünk elő. 2018-ban adattisztítást végeztünk, 2019-től csak azokat a folyóiratokat jelentjük a statisztikákban, amire előfizetünk, amit ajándékba kapunk – és éppen ezért rapszodikus, hogy megkapjuk-e – nem. A folyóiratok száma csökkenésének további oka, hogy vannak lapok, amelyek megszűntek, vannak, amelyeket fenntartói döntés alapján nem járatunk tovább, van, aminek előfizetését átvette a gimnáziumi könyvtár – Pannonhalmi Bencés Gimnázium).

2020-ban egy felmérést végeztünk a bencések számára zárt folyóiratolvasó kihasználtságáról, az olvasói szokásokról, és arról, hogy mely folyóiratokat olvassák a bencések. A felmérés mentén kiderült, hogy a nyomtatott sajtót egyre kevesebben olvassák, inkább internetről tájékozódnak és vannak olyan szaklapok, melyet egyáltalán nem olvas senki. Ezeket a teológiát vagy tanári szakjukat végző bencés növendékek budapesti könyvtárakban elektronikus formában, adatbázisokban érik el és használják. Éppen ezért 2021-ben, e felmérés mentén újabb folyóiratok előfizetését mondtuk le.

A gyűjtemény gondozása, feldolgozása:

Könyvárusítás a duplumokból

Mint a legtöbb könyvtár, mi is raktározási gondokkal küzdünk, ezért kevés kivételtől eltekintve - pl. dedikált kötetek -, minden könyvből csak egy-egy példányt őrzünk meg az utókor számára.

A könyvgyarapítás szabályozott gyűjtőkör mentén történik, tehát a következő témájú könyveket gyűjtjük: teológia és segédtudományai, minden bencés vonatkozású dokumentum, szerzetesség, egyháztörténet... Ha módunkban áll, megpróbáljuk visszavásárolni azokat a muzeális köteteket, melyek a II. József féle felosztatás előtt is a könyvtár gyűjteményébe tartoztak és - borsos áron – fel-feltűnnek antikváriumokban, aukciókon. Ezen kívül „történelmi tradíciók alapján” gyűjtjük a természet- és társadalomtudományokat, valamint szépirodalmat - erősen válogatva.

A gyarapítás nemcsak vásárlás útján történik, hanem sok könyvet kapunk ajándékba, ugyancsak sok anyag kerül be a könyvtárba egy-egy bencés hagyaték részeként.

Azokat a köteteket, melyekből van már egy példányunk, illetve amelyek nem tartoznak a gyűjtőkörünkbe, csereként felajánljuk más könyvtáraknak, illetve értékesítjük.

2019-ben – akkor adománygyűjtő akcióként, jótékony céllal - elkezdtük a könyvtár fölőspéldányainak helybeni értékesítését *a főmonostori kiállítótér kijáratánál, a turistaútvonal végén*. Abban az évben a bevételből egy nehezebb sorsú diákot és a település Szent Márton-asztala projektjét támogatjuk, mely meleg étkezést biztosít az arra rászorulóknak.

2020-ban a pandémia miatt Pannonhalmi bezárt – az árusítást nem tudtuk folytatni.

2021-ben indult újra az élet. A bevétel egy része a könyvtár költségvetésébe kerül.

Feldolgozás – katalógizálás

Feldolgozást egy munkatárs végzi folyamatosan. A járvány erősödése miatt home office-ban adatbázisjavítást, tisztítást végzett a kolléga.

A korábbi években tudtunk foglalkoztatni megbízási vagy vállalkozási szerződéssel olyan munkaerőt, akinek a feladata csak a katalogizálás volt.

2021-ben erre nem volt lehetőség. Néhány hétre azonban akadt olyan vállalkozó, aki díjazás nélkül besegített a feldolgozómunkába.

A különgyűjtemények:

Musicotheca

2014-ben részben a könyvtár irányítása alá került a Musicotheca gyűjtemény. 2016 és 2018 között belső erőforrásból *Samodai Éva* könyvtáros munkatársunk koordinálásával és egy idős bencés bevonásával megtörtént a Musicotheca muzeális, kéziratos kottáinak számbavétele. 2018-ban elkészült a gyűjtemény elhelyezésére alkalmas kutatószoba, 2019-ben sikerült bebútorozni – üveges polcokkal-szekrényekkel. Az Excel táblázatban rendelkezésre álló adathalmazt 2019-ben konvertáltattuk a Corvina programba. Még ebben az évben elkezdtük az így keletkezett adatbázis verifikálását, ellenőrzését, véglegesítését *Sasváry Zoltánné Szepesi Zsuzsa* zenei könyvtáros szakember segítségével. Ezt a munkát 2020-ban és 2021-ben is szeretnénk volna folytatni, ám a járvány miatt ez nem volt lehetséges, a munka leállt.

2021-ben egy rövid ismertető született a Musicotheca gyűjteményről:

Koltai András: Iter musicum Hungaricum: Zenei utazás gyűjteményről gyűjteményre in: Haydneum. Magyar Régizenei Központ. Hungarian Centre for Early Music, Bp. 2021 143-153

MTK (Modern Teológiai Könyvtár)

2021-ben egy novícius testvér segítségével **folytatódott** az MTK hagyatékából történt **gyarapodása feldolgozása** helyben, a klauzúrában elhelyezett gyűjteményben. (Az újonnan vásárolt irodalom katalogizálását könyvtáros végzi.) Az MTK-ból a kölcsönzés korlátozott; inkább „belső kölcsönzésként” az atyák és testvérek számára lehetséges.

R. Várkonyi Ágnes Könyvtár

2019-ben befejeződött a gyűjtemény katalogizálása, és elkezdődött a leírások ellenőrzése. A teljes gyűjtemény egyelőre belső munkafájlban érhető el, az ellenőrzött tételek már a könyvtár elektronikus katalógusában is láthatók, a kötetek azonban csak korlátozottan kölcsönözhetők; belső kölcsönzésként atyák, testvérek, a gimnáziumi tanárok számára lehetséges. 2020-ban – részben a járvány miatti távmunkában – befejeződött az adatbázis ellenőrzése, tisztítása.

2021-ben az R Várkonyi Könyvtár két szobája irodaként működött és megbeszélések helyszínévé laktuk be.

Benedictina I-III.

2020-ben jelentős mértékben haladt a bencés kéziratok feldolgozása. (Benedictina II.)

A nyomtatott bencés művek (Benedictina I.) és az egykori bencés diákok műveinek (Benedictina III.) feldolgozása folyamatos volt 2021-ben is, a bekerülés sorrendjében.

Fejlesztés, eszközbeszerzés:

2021-ben a reprográfiai szoba bútorait alakítottuk át, ill. egy páncélszekrényt szereztünk be.

Állománygondozás, állományvédelem, restaurálás:

Restaurálás:

A Világörökség címet birtokló Pannonhalmi Főapátság épületegyüttesében elhelyezkedő könyvtár a Világ Kulturális Örökségének is része. A különleges gyűjtemény különleges gondozást igényel. Az általános állagmegóvás milliós, az egyedi restaurálás pedig több százszázres nagyságrendű feladat.

Az egyházi könyvtárak – köztük a pannonhalmi könyvtár – számára, feladataik elvégzésében 1998-tól nyíltak meg pályázati lehetőségek, különböző célokkal (számítástechnikai eszközök, könyvtári szoftverek, infrastruktúra javítása, retrospektív elektronikus katalógizálás stb.) de leginkább az állományvédelmi feladatok elvégzésére.

1998-tól napjainkig a pannonhalmi könyvtár 28 esetben nyújtott be sikeres pályázatot preventív, általános állományvédelemre és egyedi restaurálásra, különböző támogatókhoz (NKA, minisztérium, Gerő Éva Alap). Ezen kívül a könyvtár milliós nagyságrendben végeztetett egyedi restaurálást saját erőből is.

Az 1998-tól végzett az egyedi restaurálásra irányuló munka 2002-től tervezetten folyik. Ettől az évtől kezdték el a védett könyvállomány általános restauráltatását (preventív állományvédelem), gyűjteményről gyűjteményre haladva. A következő gyűjteményrészekben sikerült elvégezni a munkát: *ősnymtatványtár* (a könyvnyomtatás feltalálása (1450) és 1500. december 31. között készült nyomtatott könyvek) a kézirattár *Jesuitica* és *Hungarica* gyűjteménye, *RMK* (Régi Magyar Könyvek) gyűjteménye, *Benedictina I.* (bencés vonatkozású könyvek), a *klasszicista teremkönyvtár* polcain őrzött könyvek.

2002-ben az ősnymtatvány-antikva gyűjtemény általános állagmegóvása során elkészítettük az ebben a gyűjteményben leginkább restaurálásra szoruló művek jegyzékét - fontossági sorrendet felállítva. 2014-től az ősnymtatvány-adatbázis és nyomtatott katalógus készítése során ez a tervezés új lendületet kapott. 2003-tól, majd 2014-től kezdve – már e jegyzék alapján restauráltatták a gyűjtemény arra leginkább rászoruló egyes darabjait.

Gerő Éva és Gerő Katalin Alap támogatása

Dr. Gerő Gyula 2015 őszén azzal a kéréssel és ajánlással kereste meg a Pannonhalmi Főapátságot, hogy elhunyt lánya, Gerő Éva emlékére egy alapítványt szeretne létrehozni, mely alapítvány kezelőjének a Főapátságot kérte fel. A Főapátság vállalta a feladatot. Alapos előkészítés után 2016. március 17-én megszületett a Gerő Éva Alap, az erről szóló „Megállapodás” aláírásával.

Az Alap öt éves működéséről a Pannonhalmi Főapátság honlapján itt olvashatunk:

<https://konyvtar.osb.hu/hirek/ot-eves-gero-eva-alap>

2020. február 18-án Gerő Gyula a másik lányát, Katalint is elvesztette. 2021 tavaszán Gerő Gyula, az alapító, kinyilvánította azt a szándékát, hogy az Alap nevének megváltoztatásával

Katalin lányának is szeretne emléket állítani. Az alap új neve Gerő Éva és Gerő Katalin Alap legyen. Az alapítványról szóló módosított Megállapodást a Gerő Éva és Gerő Katalin Alap elnevezésű alapítványról dr. Gerő Gyula és Hortobágyi T. Cirill főapát 2021. augusztus 3-án írta alá.

Hír a könyvtár honlapján: <https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/valtozasok-gero-eva-alap-elnevezesu-alapitvannyal-kapcsolatban-az-alapitvany-uj-neve-gero-eva>

Az alapítvány célja és az Alap biztosította támogatás elnyerésének módja nem változott. A cél: páros évben valamely magyarországi egyházi könyvtár, páratlan évben a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár támogatása az állományvédelmi munkában, általános preventív állományvédelmi feladatok elvégzésére, egyedi restauráltatásra, állományvédelmi eszközök beszerzésére. A támogatás pályázat útján nyerhető el.

2021-ben a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár volt a Gerő Éva és Gerő Katalin Alap kedvezményezettje. A támogatásból a 16. század egyik legsikeresebb és legnépszerűbb alkotását, Sebastian Münster Cosmographia című művének 1554-ben kiadott, gyűjteményünkben őrzött cseh nyelvű példányát restauráltattuk. A Gerő Éva és Gerő Katalin Alaptól elnyerhető 300.000 Ft támogatást nem az alapítvány tőkéjéből kapta a könyvtár, hanem az alapítványt tevő dr. Gerő Gyula saját külön forrásból biztosította. **A teljes munkadíj 357.500 Ft volt. Ehhez 300.000 Ft-tal Gerő Gyula járult hozzá, 57.500 Ft-ot a könyvtár saját forrásból fizetett.**

Hír a könyvtár honlapján:

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/16-szazad-egyik-legsikeresebb-es-legnepszerubb-alkotasa-sebastian-munster-cosmographia-cimu>

Nemzeti Kulturális Alap (NKA) pályázat

- 2021-ben sikeres pályázatot nyújtottunk be a Nemzeti Kulturális Alaphoz.
- **825.500 Ft** támogatást nyertünk a második legrégebbi kódexünk - **Andachtsbuch (1389) - restaurálására.**
- A munka 2022-ben valósul meg – a szentendrei Ars Alba Restaurátor Bt. segítségével.

Egy új kezdeményezés: adománygyűjtés (fundraising)

Új kezdeményezésként-próbálkozásként a Pannonhalmi Főapátsági **Gyűjtemények adománygyűjtésbe** kezdett **a könyvtár, a levéltár és a múzeum** (együtt gyűjtemények) **egy-egy műtárgyának restaurálására** egy a Pannonhalmi Főapátság youtube-csatornáján látható kisfilm segítségével:

<https://www.youtube.com/watch?v=ecBIGEr16CM>

A könyvtár a 15. században keletkezett **Pfannbergi Misekönyv** restaurálását kívánta megvalósítani a támogatás segítségével.

Hír a könyvtár honlapján:

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/adomanygyujtes-pannonhalmi-foapatsagi-gyujtemenyek-harom-mutargyanak-restauralasara>

A kódexet **a Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat** „fogadta örökbe”.

E szervezet **biztosítja a 762.000 Ft munkadíjat.**

Hortobágyi T. Cirill főapát és a Németh Zoltán, a megyei közgyűlés elnöke 2021. december 21-én írta alá a restaurálást támogató megállapodást.

A restaurálás 2022-ben valósul meg, a munkát a szentendrei Ars Alba Restaurátor Bt. végzi.

Hír a könyvtár honlapján:

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/tamogatas-tobb-mint-600-eves-pfannbergi-missale-restauralasara-gyor-moson-sopron-megyei>

Hír a Főapátság honlapján:

<https://pannonhalmifoapatsag.hu/megmenthetjuk-a-hatszaz-eves-misekonyvet-a-megyei-onkormanyzat-tamogatja-a-restauralast/>

Kulturális és szakmai tevékenység – programok, kiállítások, kiadványok, publikációk

1. Programok

A Pannonhalmi Főapátság 2021. évi **kulturális évadának** hívószava az **Emlékezés** volt. E gondolat köré szerveződtek (volna) a kulturális rendezvények, kiállítások.

A pandémia miatt sajnos ezt a szép eszményt, törekvést, feladatot csak részben sikerült megvalósítani, hiszen a járvány és korlátozások miatt sokkal kevesebben látogattak el Pannonhalmára és sok program elmaradt.

A. Saját rendezvények, programok a könyvtárban:

Arcus Temporum XVII.

XVII. Arcus Temporum Pannonhalmi Művészeti Fesztivál az *Emlékezet* kulturális évadban *Liszt Ferenc* és *Dukay Barnabás* munkásságát állította középpontba. A pannonthalmi könyvtár klasszicista könyvtárterme 2021-ben két koncertnek adott helyet: *Dukay Barnabás válogatott művei egy és két zongorára* és *Liszt Ferenc Szimfonikus költeményeiből a szerző által készített négykezes zongoraváltozatban* - Előadók: *Klunkon Edit* és *Ránki Dezső*

Hír a könyvtár honlapján:

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/xvii-arcus-temporum-kortars-muveszeti-fesztival-ket-koncertje-konyvtarteremben>

B. Csoportok, látogatók fogadása:

Járvány miatt az előző évekhez képest sokkal **kevesebben keresték fel** turisták Pannonhalmát.

Speciális programot

(tematikus vezetések, szakmai bemutatókat, rendhagyó órákat) azonban több ízben tartottunk:

2021. június 28. és 30 között Magyar Egyházi levéltárosok Egyesülete (MELTE) Pannonhalmán szervezte meg idei nyári találkozóját. A konferencia résztvevői megtekintették a Pannonhalmi Főapátság Gyűjteményeit, köztük a könyvtárat.

A háromnapos rendezvényről tudósítás olvasható a Pannonhalmi Főapátság honlapján:

<https://pannonhalmifoapatsag.hu/egyhazi-leveltaros-konferencia-es-vandor...>

és a könyvtár honlapján:

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/melte-vandorgyules-pannonhalman>

A Kisalföldi Könyvtárosok és Könyvtárak Egyesülete a Magyar Könyvtárosok Egyesülete (MKE) 52. Vándorgyűléséhez kapcsolódva 2021. július 6-án biciklitúrát szervezett *Közös utakon* programcímrel Pannonhalmára. A könyvtáros

kollégák megnézték a Főapátság nevezetességeit, kiemelten a könyvtárat és az új látnivalót az Illatmúzeumot.

Hír a könyvtár a honlapján:

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/kisalfoldi-konyvtarosok-es-konyvtarak-egyesulete-latogatasa>

2021. augusztus 6. és 8 között Győr adott otthont a **VII. Fraknói Nyári Akadémiának**. A MTA-PPKE Fraknói Vilmos Római Történeti Kutatócsoport (ELKH), a BTK Moravcsik Gyula Intézet (ELKH) és a Győri Egyházmegyei Levéltár szervezte konferencia résztvevői augusztus 6-án Pannonhalmára látogattak, ahol a könyvtárat is felkeresték.

Hír a könyvtár a honlapján:

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/vii-fraknoi-nyari-akademia-resztvevoinek-latogatasa-pannonhalman>

A tavaly első ízben meghirdetett és nagysikerű „csillagtúra” után **2021. augusztus 12-én** este ismét rendhagyó sétára várta a Pannonhalmi Főapátság az érdeklődőket, **Csillagok alatt** címmel melynek egyik állomása a könyvtár volt. A vendégek először részt vettek az esti imádságon, majd *Birizsló Lőrinc* bencés testvérrel bejárták a Pannonhalmi Bazilikát és megnézték a csillagábrázolásokat. Ezután a Könyvtárban folytatódott a séta, ahol éggömböket és csillagászattal kapcsolatos régi könyveket tekinthettek meg a látogatók, *Ásványi Ilona*, a könyvtár vezetője segítségével. Utána *Binzberger Ákos* atya tartott szemléltetett előadást a csillagászatból. A program a Főapátság pincészetének teraszán zárult, talán hullócsillagot is láthattak az esti látogatásra vállalkozók.

Hír a könyvtár a honlapján:

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/csillagok-alatt-masodszor-esti-latogatasa-pannonhalman>

2021. augusztus 26-án az **Eötvös Loránd Kutatási Hálózat (ELKH) tagjai**, elnökük, dr. *Maróth Miklós* vezetésével Pannonhalmára kirándultak. A programok között a könyvtár és a levéltár meglátogatása is szerepelt, ahol egy-egy érdekes és különleges dokumentumot is megtekinthettek. A könyvtár gyűjteményéből a legrégebbi, 13. századi Bibliát és az egyik legérdekesebb, 1657-ban Londonban kiadott poliglott Bibliát, a levéltár oklevelei közül a Pannonhalmi és a Tihanyi Alapítólevelet.

Hír a könyvtár a honlapján:

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/eotvos-lorand-kutatasi-halozat-elkh-kirandulasa-pannonhalmara>

A Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusra érkezett Magyarországra a **Melkita Görögkatolikus Egyház vezetője, I. József pátriárka** és kifejezett kívánsága volt, hogy Pannonhalmán találkozhasson a bencés közösséggel. A pátriárka napra pontosan azon a napon látogatta meg a bencés közösséget, mely napon – **szeptember 6.** – huszonöt évvel ezelőtt Szent II. János Pál pápa volt a monostor vendége. Óboldogsága a Pannonhalmi Főapátsági Gyűjtemények kincseit is megtekintette, a könyvtárban a 13. századi Bibliát és a 16. századi Pannonhalmi Evangelistariumot.

Hír a könyvtár honlapján:

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/oboldogsaga-i-jozsef-patriarka-latogatasa-pannonhalman>

2021. augusztus 28-án és 29-én, valamint **szeptember 18-án és 19-én** olyan tereit is megnyitotta és megnyitja a látogatók előtt a Pannonhalmi Főapátság, melyek a nagyközönség számára év közben nem látogathatók. Ezek a barokk ebédlő és a prelatura. **A**

barokk Pannonhalma program során az érdeklődők megtekinthették azokat a 18. században nyomtatott könyveket is, melyek a barokk ebédli freskóit ihlették, ill., mintául szolgáltak ezeknek.

- A pannonhalmi ebédli nagy freskói között ún. emblémákat fedezhetünk fel. Ezeket a szimbolikus ábrázolásokat rövid, frappáns feliratokkal (mondásokkal) látták el. A műfaj a 17. század második és a 18. század első felében volt népszerű. A képeket és feliratokat erre a célra készült példatárakból, mintakönyvekből vették. Ezek egyike a jezsuita *Jacobus de Boschi* *Symbolographia sive de Arte Symbolica* (Augsburg, Dillingen) című, 1702-ben megjelent kötete, melynek egy példányát megtalálhatjuk a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtárban.
- A nagy képek és emblémák fölött, a falakon körben a magyar és az egyetemes történelem azon egyházi (pápák) és világi (királyok) méltóságait ábrázolták, akiknek közülük volt a bencés rendhez, ill. a jeles bencéseket: az első apátokat, jeles szerzeteseket. A portrékhoz egyféle „mintakönyvként” két kötet szolgált. A jezsuita *Hevenesi István* kötete, mely 1692-ben jelent meg először, Nagyszombatban, latinul és magyarul is. A kötetek megtalálhatók a könyvtárban.
- Kiket adott a bencés rend a világnak? 1734-ig 4 császárt, 48 királyt, 52 pápát, 200 bíborost, 7000 érseket, 15000 püspököt és számtalan hitvallót és mártírt. Az adatok forrása *Arnold Wyon* (más helyen *Wion*, ill. *Wlion*) belga bencés történétíró *Lignum vitae. Ornamentum et decus Ecclesiae, in quinque libros divisum totius sanctae religionis Divi Benedicti initia* című, 1595-ben Velencében kiadott munkája, melynek egy példányát a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár is őrzi.

Hír a könyvtár honlapján:

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/barokk-pannonhalma-program-margojara-barokk-ebedli-freskoinak-konyves-hattere-1-bevezeto-es>

2021. október 2-án az elmúlt évekhez hasonlóan ismét vendégül láthattuk a „**Könyvtár, ami összeköt**” – **a Kárpát-medencei fiatal magyar könyvtárosok együttműködése** program résztvevőit. A már 10. éve biztosított ösztöndíj célja a Kárpát-medencei fiatal magyar könyvtárosok közös munkavégzésének, tapasztalatcseréjének, szakmai együttműködésének elősegítése, támogatása. A programra az alábbi országokból lehet pályázni: Horvátország, Magyarország, Románia, Szerbia, Szlovákia, Szlovénia, Ukrajna.

Hír a könyvtár honlapján:

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/konyvtar-ami-osszekot-program-resztvevoi-kirandulasa>

Október 4-én a Néprajzi Múzeum mintegy hatvan munkatársa látogatott el Pannonhalmára. Délelőtti előadást hallhattak a Pannonhalmi Főapátság kulturális koncepciójáról, *Dejcsics Konrád* atyától a Pannonhalmi Főapátság kulturális igazgatójától, majd megtekintették a Bazilikát *Szita Bánk* bencés testvér és a Pannonhalmi Főapátság Gyűjteményei (Könyvtár, Levéltár, Múzeum) kincseit *Ásványi Ilona* könyvtárigazgató, *Dénesi Tamás* levéltárigazgató és *Tanai Péter* múzeumigazgató vezetésével.

Hír a könyvtár honlapján:

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/neprajzi-muzeum-munkatarsainak-latogatasa-pannonhalman>

November 4-én a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Népzene Tanszék oktatói és hallgatói, látogatták meg a Pannonhalmi Főapátságot. Csatlakoztak még hozzájuk a PPKE BTK hallgatói és egy tanár a budapesti Ward Mária Katolikus Gimnázium és Zeneművészeti Szakközépiskolából – valamennyien népzeneészek. A vendégek a

könyvtárban középkori kotta-fragmentumokat tekintettek meg, valamint kiemeltem kéziratok énekeskönyveket: a *Dőri és a Varsányi énekeskönyvet, valamint Herchl Antal és Szoszna Demeter énekeskönyvét.*

Hír a könyvtár honlapján:

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/nepzeneszek-latogatasa-pannonhalman>

Az idei Szent Márton-napon, **november 11-én Pál József Csaba temesvári megyés püspök úr** volt a vendégünk. Tours-i Szent Márton, Pannonhalmi Főapátság védőszentje ünnepén ő vezette a liturgiát a bazilikában. A püspök úr pannonhalmi látogatása során találkozott a gimnázium növendékeivel és érdeklődő figyelemmel tekintette meg a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtárat és Levéltárat.

Hír a könyvtár honlapján:

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/szent-marton-napi-vendegunk>

November 19-én a tatai Móricz Zsigmond Városi Könyvtár munkatársai kirándultak a Pannonhalmi Főapátságba. A szokásos turistaprogramokon túl a mélyebben megismerkedtek a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár könyv- és nyomdászat-történeti érdekességeivel.

Hír a könyvtár honlapján:

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/tatai-moricz-zsigmond-varosi-konyvtar-munkatarsai-kirandulasa>

2021. november 19-én a Pannonhalmi Bencés Gimnázium Dísztermében **Várkonyi Borbála** esztéta tartott előadást *L'amore che mi fa bella. Dante világa* címmel az iskola egykori névadója, *Dante Alighieri* halálának 700. évfordulója alkalmából. **Az előadás után a résztvevők megtekinthették az író fő művének, az Isteni színjátéknak a pannonhalmi könyvtárban őrzött, 1491-ből származó kiadását.**

Hír a könyvtár honlapján:

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/dante-vilaga-eloadas-dante-halalanak-700-evforduloja-alkalmabol>

A kulturális terület kirándulása:

2021. június 21-én a pannonhalmi kulturális terület (könyvtár, levéltár, múzeum, kulturális iroda) munkatársai Jákra és Szombathelyre kirándultak. Jákon Sarkadi Márton és Pap Ildikó Katalin értő vezetésével megtekintették a régészeti ásatásokat, Szombathelyen a Savaria Múzeum kezelésébe tartozó felújított Éva-malomban a rendezés alatt álló Schrammel-gyűjteményből készülő kiállítást, a Szombathelyi Képtárban pedig a VI. textilművészeti triennálét.

Hír a könyvtár hon lapján:

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/kirandulas-jakra-es-szombathelyre>

2. Kiállítások:

„Dulcis memoria dans vera cordis gaudia”

Időszaki kiállítás a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár klasszicista teremkönyvtárában
2021. március 21. – 2021. november 11.

A kiállítás címe egy Clairvaux-i Szent Bernátnak tulajdonított himnusz részlete: *Jesu dulcis memoria, dans vera cordis gaudia*, Sík Sándor fordításában: *Jézus, emlékezni rád, a szívnek szent örömet ad.* A kiragadott szövegrész - emlékezni (az emlékezés) a szívnek örömet ad – kitágítja az EMLÉKEZET kulturális évad témáját és megengedi, hogy az

emlékezésre, mint az Isten és ember, ember és ember kapcsolatának egyik alapvető jellemzőjére szent és profán értelemben egyszerre gondoljunk. A kiállítás a Biblia segítségével emlékeztet Isten és az ember kapcsolatára; a szimbólumok és jelképek segítségével eltűnődik ezek emlékeztető szerepéről. Kifejti a címadó Jézus neve himnusz gazdag lelki-szellemi-nyelvi tartalmát. Miskolc könyvek bemutatásával szól a katolikus keresztény élet csúcsáról, a commemoratio Domini-nek, az Úrra való emlékezésnek is nevezett szentmiséről. A kiállított martirologium, naptár, csízió az egyházi év – liturgikus év – emlékeztető rendeltetésére utalnak. A bemutatón helyet kapnak a profán emlékeztető tárgyasult megnyilvánulásai: a naplók, önéletrajzok, visszaemlékezések, levelek, krónikák, emlékkönyvek és díszkiadványok

Hír a könyvtár honlapján:

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/dulcis-memoria-dans-vera-cordis-gaudia-idoszaki-kiallitas-pannonhalmi-foapatsagi-konyvtar>

Illatmúzeum

2021. május 30-án *Illatmúzeum* nyílt Pannonhalmán, ahol **a pannonhalmi könyvtár gyógynövényekkel kapcsolatos kéziratai közül is láthatunk néhányat, nemesmásolatban.**

Az 1658-as, könyvtárban őrzött leltárkönyvben 36 orvosi vonatkozású mű szerepel. További, a könyvtárba őrzött gyógynövényes kötetek: Az 1540-ben Frankfurtban kiadott *Dornsteniustól* származó *Botanicon* című könyvben felsorolt gyógynövények mellé valaki odaírta a növények magyar nevét is kézzel. A könyvtár őriz egy 1697-ből származó *benedictionálét* (különböző alkalmakra illő áldásokat tartalmazó liturgikus könyv), melynek címe *Sacra Arca Benedictionum Magni Fundatoris Religionum Divi Patriarchae Benedicti*, ebben a gyógynövények megáldására alkalmas áldás-formulákat is olvashatunk. A 17-18. században már nevesíteni is tudjuk a gyógyászzal foglalkozó szerzeteseket, akik közül három különösen is kiemelkedik. A polihisztor (teológus, filozófus, rendtörténész, rétor, költő) bencés, *Lancsics Bonifác* (1674-1737) „*Libellus Medicinalis pro diversis morbis curandis vel vitandis...*” (Orvosi könyvecske a különböző betegségek gyógyítására) című a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtárban őrzött kéziratos munkájában, 1697-ből több mint száz orvosságos receptet hagyott az utókorra, és tanácsokat is adott a különféle betegségek megelőzésére. A Bajorországban gyógyászati tanulmányokat folytató végző szerzetes, *Reisch Elek* (?-1753) növényi, állati és ásványi anyagokból állított elő gyógyászati készítményeket. Receptgyűjteményét szintén a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár őrzi. A tehetségesen rajzoló *Zsoldos Xavér* (1743-1819) 1788-as keltezésű kéziratos *Herbárium*ában magyarul jegyzi fel a környék népi gyógyászati megfigyeléseit.

Hír a könyvtár honlapján:

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/egy-uj-saghirre-illatmuzeum-nyilik-pannonhalman>

Komoly könyvtári, levéltári, múzeumi kutatás nyomán született meg a Néprajzi Múzeum szervezésében működő NYITOTT MÚZEUM... tudós közössége kutatócsoport

LÁTHATATLAN SPEKTRUMOK című kiállítása

Pannonhalmi Főapátság - kiállítóterem: 2021. június 3. - november 11.

Két évet, két tematikus és spirituális évadot (2020 Vendégség/2021 Emlékezet) köt össze az a kutatási és kiállítási munka, amelyben muzeológusok, kurátorok, művészek dolgoztak a Pannonhalmi Főapátság gyűjteményeiben: a könyvtárban, a levéltárban, a múzeumban és az iskolai gyűjteményekben. Ebből a munkából született meg a *Láthatatlan spektrumok* című kiállítás.

A kiállításban részt vevő kutatók: Foster Hannah Daisy, Gadó Flóra és Frazon Zsófia, Toronyi Zsuzsanna, alkotók: Albert Ádám, Gosztola Kitti, KissPál Szabolcs, Lepsényi Imre, Salát Zalán Péter, Tranker Kata, Villányi Csaba, kurátorok: Frazon Zsófia, Gadó Flóra

Hír a könyvtár honlapján:

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/lathatatlan-spektrumok-egy-komoly-konyvtari-leveltari-muzeumi-kutatas-nyoman-szuletett>

Kiállítás a kiállításban – **SZUBJEKTÍV ARCHÍVUM**

Pannonhalmi Főapátság – könyvtár oldaltermé: 2021. június 3. - november 11.

A LÁTHATATALAN SPEKTRUMOK kiállítás fiatal művészei az alkotómunkával kinyitották a gyűjteményeket évszázadok óta őrző és gyarapító szerzetesközösség felé is: a kutatást beszélgetéssé alakítva.

Arra kérték a szerzetesközösség tagjait, hogy válasszanak a gyűjteményből olyan tárgyakat, képeket, dokumentumokat, amelyeket ők talán nem vesznek észre, vagy szerintük nem úgy látják, ahogy ők láttatnák. Javaslatuk legyenek szubjektívek, történeteik pedig személyesek. Tárják fel a tárgyak számunkra láthatatlan, mégis elmesélhető világát. Így született meg a SZUBJEKTÍV ARCHÍVUM: tárgyak, képek, dokumentumok, történetek szövete, melyeket a ma működő közösség ugyanúgy egybekapcsol, mint a többszáz éves bencés örökség.

A Szubjektív archívum létrehozásában együttműködő bencés szerzetesek: Várszegi Asztrik, Binzberger Ákos, Hortobágyi T. Cirill, Borián Elréd, Kisnémet Fülöp, Dejcics Konrád, Biriszló Lőrinc, Szabó Márton, Jurinka Szilveszter

Kurátorok: Forster Hannah Daisy, Frazon Zsófia

Hír a könyvtár honlapján:

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/kiallitas-kiallitasban-szubjektiv-archivum>

Nemesmásolatok és hasonmások – kiállítás a klasszicista teremkönyvtárban

A pannonhalmi könyvtár klasszicista könyvtártermében kiállítási másolatok formájában évek óta megtekinthették a látogatók a *Pannonhalmi* és a *Tihanyi Apátság alapítólevelét*. 2021-ben, júniustól ez a bemutató a *Szent László összeírólevelével*, a *Pannonhalmi Hóraskönyvvel*, valamint a *Pannonhalmi Evangelistariummal* bővült. Az oklevelek és kódexek bemutatását szép kivitelezésű molinók is segítik.

Hír a könyvtár honlapján:

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/oklevelek-es-kodexek-nemesmasolatok-formajaban-es-diszes-molinokon>

3. Kiadványok:

A Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár, a Pannonhalmi Főapátsági Levéltár, a Pannonhalmi Főapátsági Múzeum – együtt: a Pannonhalmi Főapátság Gyűjteményei - 2013-ban együtt indították útjára és jelentették meg először a gyűjtemények évkönyvét, melynek 2. kötete 2014-ben jelent meg, a 3. kötet (2015.) 2016-ban, a 4. (2016) és az 5. (2017) kötet 2017-ben, 6. (2018) kötet 2019-ben a 7. (2019) kötet 2020 elején. 8. (2020) kötet 2021 elején

2021. januárban jelent meg tehát a ***Collectanea Sancti Martini*** a Pannonhalmi Főapátság Gyűjteményeinek (Levéltár-Könyvtár-Múzeum) Értesítője **VIII. kötete**

Hír a könyvtár honlapján:

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/megjelent-collectanea-sancti-martini-viii-kotete>

4. Publikációk:

A. A könyvtár gyűjteményével kapcsolatos publikációk:

A *Collectanea Sancti Martini* a Pannonhalmi Főapátság Gyűjteményeinek (Levéltár-Könyvtár-Múzeum) Értesítője VIII. kötetében jelent meg **Ósz Sándor Előd: A Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár kora újkori Kálvin-köteteiről** című ismertetője.

Hír a könyvtár honlapján:

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/kora-ujkori-kalvin-kotetek-pannonhalmi-konyvtarban>

Egy **rövid ismertető** született a **Musicotheca gyűjteményéről:**

Koltai András: *Iter musicum Hungaricum: Zenei utazás gyűjteményről gyűjteményre*

in: Haydneum. Magyar Régizenei Központ. Hungarian Centre for Early Music

Bp. 2021. 143-153

B. A könyvtár munkatársai publikációi:

Ásványi Ilona:

Megajándékozva „... vágyakkal, megbánásokkal, örömmel és szenvedésekkel, haragokkal és megbocsátásokkal...” A 90 éves Katsányi Sándor és Papp István köszöntése

in: *Publicum meritorum praemium. Ünnepi kötete Katsányi Sándor és Papp István kilencvenedik születésnapjára.* Bp. Magyar Könyvtárosok Egyesülete, 2021 13-14

Ásványi Ilona:

Bibliofil érzületű apátok és könyvtárosok a pannonhalmi könyvtár történetében a kezdetektől a XIX. századig

in: *Publicum meritorum praemium. Ünnepi kötete Katsányi Sándor és Papp István kilencvenedik születésnapjára* Bp. Magyar Könyvtárosok Egyesülete, 2021 15-20

Ásványi Ilona:

cikkek, beszámolók rendszeresen az EKE Hírlevélben:

<http://eke.hu/hirlevelek>

Szakmai kapcsolatok:

A Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár munkatársai folyamatosan **részt vesznek** különböző, a magyarországi egyházi-felekezeti könyvtárakat érintő programokban, projektekben, törekvéseken, **rendszeresen publikálnak szakmai írásokat, előadásokat tartanak, szakmai munkacsoportok, kerekasztalok munkájába kapcsolódnak be.**

Résztétel szakmai-szervezetek rendezvényein:

EKE- Egyházi Könyvtárak Egyesülése

Az **Egyházi Könyvtárak Egyesülése** (EKE) a magyarországi egyházi-felekezeti könyvtárak szakmai-érdekvédelmi szervezete. Az 1994-ben alakult, 2019-ben 25 születésnapját ünneplő egyesülésnek **szellemi központja** kezdetektől **Pannonhalm**a volt. A Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár adta az egyesülés első elnökét (Bánhegyi Miksa atya), majd tíz éven át Ásványi Ilona volt az egyesület titkára (1999-2004), elnöke (2004-

2007), elnökségi tagja (2007-2009). 2016 júniusa óta ismét Ásványi Ilona az egyesület elnöke, akit 2019-ben ismét újraválasztott három évre az egyesület közgyűlése.

Az **EKE**, a Magyarországi Egyházi Levéltárosok Egyesületével (**MELTE**) és az Egyházi Muzeológusok Egyesületével (**EME**) **közösen, 2020-ban Pannonhalmán tervezte** éves találkozóját, melynek szokásos programja országos konferencia, szakmai délelőtti, közgyűlés és kirándulást. A tervezett program azonban **a járvány miatt elmaradt**.

A következő tervezett időpont: 2021. június 28-30. volt – ugyancsak **Pannonhalmán**. Az EKE elnöksége úgy döntött a járvány miatt **2021 nyarán sem tart személyes jelenléttel találkozót**. A MELTE megtartotta a rendezvényét Pannonhalmán, de az EME sem vett részt a találkozón.

Az Egyházi Könyvtárak Egyesülése 2021. október 21-én tartott jelenléti közgyűlést Budapesten, a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskolán. Az egyesület életében a legfontosabb esemény a három napos nyári találkozó, melynek megrendezését más-más helyszínen, más-más könyvtár vállalja. Utoljára 2019-ben Esztergomban találkoztak személyesen az egyházi könyvtárosok.

A személyes találkozóra mindenki vágyakozott már, ezért az EKE vezetősége úgy gondolta, hogy a védettségi óvintézkedések mellett 2021. október 21-én megtartja a közgyűlést Budapesten.

A közgyűlésen 24 könyvtár szavazattal bíró képviselője jelent meg, és további 14 könyvtár adta át a szavazati jogot a jelenlévőknek, így, 38 szavazati joggal bíró képviselő jelenlétével érvényes volt a közgyűlés.

Hír a könyvtár honlapján:

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/beszamolo-az-eke-kozgyuleserol>

Egyéb

A szakmai **konferenciák** a járvány miatt az **online térbe** költöztek. A következő rendezvényeken vett részt távolról **Ásványi Ilona**:

2021. március 25

Internet Fiesta zárókonferencia

2021. március 31.

V. Szakkönyvtári seregszemle

Beszámoló az EKE honlapján:

http://eke.hu/sites/default/files/2021_02_resz1_szakkonyvtari.pdf

2021. május 6.

A Minősített könyvtár cím és a Könyvtári minőségi díj pályázatokról. Online szakmai nap a Könyvtári Intézet szervezésében

Beszámoló az EKE honlapján:

http://eke.hu/sites/default/files/2021_02_resz2_minositett.pdf

2021. október 20.

Három lépésben a társadalmi felelősségvállalásról konferencia a Könyvtári Intézet szervezésében

Előadás – továbbképzés:

Ásványi Ilona:

előadás az EKE Közgyűlésen *Mi foglalkoztatja az egyházat és mi foglalkoztatja a könyvtáros szakmát?* címmel a szinodális folyamatról és a könyvtárak társadalmi felelősségvállalásáról

belső továbbképzés a pannonhalmi biztonsági szolgálat és portások számára
Minden érkező vendéget úgy fogadjanak, mint magát Krisztust címmel

belső továbbképzés:

A könyvtár mindhárom munkatársa részt vett a Cirill főapát úr által tartott „bencés workshop”-on

Egyéb:

Ásványi Ilona:

- **EKE** - Egyházi Könyvtárak Egyesülése **levelezőlistájának** gondozása
- a **könyvtár honlap** gondozása
- részvétel a **Szinnyei-díj Kuratórium** munkájában

PR-tevékenység

A pandémia miatti home office során jelentősen **gazdagodott és folyamatosan frissült a könyvtár honlapja:**

<https://konyvtar.osb.hu/>

Az aktuális híreken túl folytattuk, élénkítettük a **könyvtár honlapján a Rejtett kincseink...** rovatot, melyben a könyvtár különleges köteteit, dokumentumait mutatjuk be.

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/pecsi-misekonyv-inicialeibol-urnapja>

A Pécsi Misekönyv iniciáléiból... Úrnapja

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/pecsi-misekonyv-inicialeibol-punkosd>

A Pécsi Misekönyv iniciáléiból... Pünkösöd

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/pecsi-misekonyv-inicialeibol-szentharomsag>

A Pécsi Misekönyv iniciáléiból... Szentháromság

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/pecsi-misekonyv-inicialeibol-krisztus-mennybemenetele>

A Pécsi Misekönyv iniciáléiból... Krisztus mennybemenetele

<https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/pecsi-misekonyv-inicialeibol-husvet>

A Pécsi Misekönyv iniciáléiból... húsvét

TERVEINK 2022-re

A még mindig és bizonytalan ideig tartó pandémia miatt a Főapátság megszorító intézkedésekre kényszerült.

Nem lehetséges a humánerőforrás bővítés: sem főállású, sem megbízási vagy vállalkozási szerződéssel foglalkoztatott munkatársat nem vehetünk fel.

1. Személyi kérdések:

- Legalább három munkatársra lenne szüksége a könyvtárnak: egy helyettes vezetőre, egy tájékoztató-kutatószolgálatos kollégára és egy informatikus-könyvtáros munkatársra, de sajnos a pandémai utáni helyzetben sem lesz erre lehetőség.
- Ugyancsak nem lesz lehetőség a közeljövőben arra, hogy a feldolgozó munkát élénkítsük, az adatbázist javítsuk, ellenőrizzük megbízási vagy vállalkozási szerződéssel foglalkoztatott munkatársakkal.

2. Gyűjteménygondozás (állományrendezés, feldolgozás, restaurálás)

- **MTK** - kurrens feldolgozásának folytatása – belső erőforrással: bencés növendék
- **Musicotheca** - az adatbázis ellenőrzése zenei könyvtáros szakember segítségével
- **Kódexeink feldolgozásának elkezdése az MTA-OSZK Res Libraria Hungariae Kutatócsoport** - Fragmenta Codicum Műhely munkacsoport- vezetője dr. Madas Edit és dr. Sarbak Gábor segítségével – ezt a munkát évek óta tervezzük, a munkacsoport kapacitásán múlik
- **Antikváink** számbavétele régikönyves könyvtárszakos hallgatók segítségével – erre, azonban források hiányában nem lesz lehetőség
- A **Benedictina gyűjtemény** – bencés kéziratok 2020-ben megkezdett **intenzív feldolgozásának** folytatása
- A **digitalizálás:** folytatjuk a tájékoztatási segédletek (katalóguscédulák, kötetkatalógusok, névtárak stb.) digitalizálását, hogy a távhasználat, digitális szolgáltatás zavartalan legyen egy esetleges újabb lezárás esetén is
- **Amennyiben lesz további pályázat egyedi restaurálásra**, az állományvédelmi munka folytatása – két olyan pályázatunk van, melynek a megvalósítása 2022-ben történik

3. Beruházások és eszközvásárlások:

- egy laptopot cserélünk
- a főmonostori olvasóterem és a Modern Teológiai Könyvtár (MTK) berendezésének átalakítása

4. Egyéb tevékenység (programok, kiállítások, könyvkiadás, publikáció, előadások)

a., Programok:

- Helyet adunk az **Arcus Temporum Pannonhalmi Művészeti Fesztivál** programjainak
- Házigazdái leszünk az **EKE találkozójának**, melynek tervezett időpontja **2022. június 27-29.**
- Vállaljuk **szakmai csoportok vezetését** – könyvtárosok, könyvbarátok, érdeklődők

- Tervezünk **tematikus bemutatókat, foglalkozásokat**, rendhagyó irodalom, történelem valamint könyvtári órákat, amennyiben a járvány megengedi.

b., Kiállítás:

A **2022. évi pannonhalmi kulturális évad hívószava a MEGÚJULÁS.**

A főapátsági kiállítások e téma köré rendeződnek.

Saját kiállítás:

- A klasszicista teremkönyvtárban:
 - ***De thesauro suo nova et vetera*** (Kincseiből újat és régít)
Időszaki kiállítás a *Megújulás* kulturális évadban
a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár klasszicista teremkönyvtárában
2022. március 21. és 2023. március 21. között

A tíz tárlóban elhelyezett kiállítás címe: *De thesauro suo nova et vetera* – magyarul: kincseiből újat és régít. A cím Szent Máté evangéliumából való, a 13. fejezet 52. versének részlete. A teljes vers a Békés –Dalos Újszövetség fordítása szerint: *Minden írástudó, aki jártas a mennyek országának tanításában, hasonlít a családtyához, aki kincseiből újat és régít szed elő.*

A Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár a nemzeti kulturális vagyon része, gyűjteménye jelentős része „régí könyv,” muzeális, védett dokumentum. A Világörökség címet birtokló Pannonhalmi Főapátság épületegyüttesében elhelyezkedő könyvtár hozzátartozik a Világ Kulturális Örökségéhez is.

A különleges gyűjtemény különleges gondozást igényel, az egyik fő feladat a muzeális gyűjtemény fizikai állagmegóvása, a preventív állományvédelem és az egyedi restaurálás. A kiállítás azt a könyvmentő munkát kívánja bemutatni, melyet támogatók-pályázatok segítségével a könyvtáros és a restaurátor együtt végez, hogy ezeket a muzeális köteteket még a további századokban is megcsodálhassák az érdeklődő látogatók.

Egyéb kiállítás:

- Anyagunkat, kincseinket 2022-ben is **készséggel adjuk kölcsön** más múzeumoknak kiállításra, ill. Pannonhalmán az Apátság kiállítótermében és a muzeális könyvtártermében is szervezünk kiállításokat.

c., Könyvkiadás:

- 2022-ben jelenik meg reményeink szerint a gyűjteményi évkönyv (***Collectanea Sancti Martini. A Pannonhalmi Főapátság Gyűjteményeinek Értesítője***) következő IX. kötete

d., Publikálás:

- Lehetőség szerint **továbbra is publikáljuk** kutatómunkánk eredményeit.

e., Előadások:

- Felkérésre továbbra is szívesen tartunk szakmai előadásokat

5. Továbbképzés:

folytatódnak a belső továbbképzések

6. Külső partnerkapcsolatok:

- **Lehetőség** szerint továbbra is bekapcsolódunk a különböző egyházi és világi szakmai szervezetek munkájába, részt veszünk különböző szakmai rendezvényeken, akár online formában is.

7. PR-tevékenység

- Folyamatosan frissítjük és gazdagítjuk a könyvtár honlapját

Pannonhalma, 2022. január 26.

Ásványi Ilona
igazgató